

Meri-Lapin työllisyysalueen valmisteluvaiheen kustannusten tasaaminen kuntien välillä

Kaupunginhallitus 31.03.2025 § 124

108/14.07.00/2025

Valmistelu

Tornion kaupunginhallitus on käsitellyt Meri-Lapin työllisyysalueen valmisteluvaiheen kustannusten tasaamista kuntien välillä kokouksessaan 3.2.2025. Tornion kaupunginhallitus pyytää sopijakuntien valtuustoilta lausuntoa yhteistoimintasopimuksessa poikkeavasta kuntannusten jakautumisesta sopijakuntien välillä. Kaupunginhallituksen päätös liitteenä.

Yhteistoimintasopimukset on hyväksytty kaikkien sopijakuntien valtuustoissa ja siten ainoastaan valtuustoilla on asiassa toimivalta. Yhteistoimintasopimuksen lähtökohta kustannustenjaossa on selkeästi nettoperiaate(menoista vähennetään tulot) ja yhdenvertaisuus sopijaosapuolten kesken. Sopimuksessa tulojen osalta on ollut oletttama, että tulopohja määräytyy valtionosuuksien kautta ja siten kuntakohtainen rahoitus toteutuu varsinaista toimintaa järjestettäessä.

Yhteistoimintasopimusta hyväksyttäessä ei ollut lopullista tietoa, millä tavalla ja missä laajuudessa valtio maksaa kunnille muutostukea työllisyysalueiden valmisteluun kustannuksiin kohdentuen.

Eduskunta on myöntänyt vuoden 2024 valtion talousarviossa 33,38 miljoonaa euroa muutostukusten korvaamiseen kertaluonteisesti. Kustannukset korvataan laskennallisin perustein, sillä toteutuneiden kustannusten tarkka määrittely ja erittely on haastavaa. Kunnat ovat valtioneuvoston päätöksellä saaneet vuodelle 2024 kertakorvauksena 20.000 euroa ja li-säksi 7,79 euroa jokaista vuoden 2022 lopussa työvoimaan kuuluneelta kunnan asukkaalta. Lisäksi korvausta maksettiin kullekin työllisyysalueen vastuukunnalle 150.000 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työllisyysalueiden vastuukunnille lisäksi maksettava 150 000 euron korvaus maksetaan seuraavan periaatteen mukaisesti:

- Jos työllisyysalue muodostuu yhdestä kunnasta, kyseinen kunta saa vastuukunnalle osoitetun kiinteän summan.
- Kuntayhtymämallissa 150 000 euron korvaus jaetaan tasan kaikkien työllisyysalueen kuntien kesken.

Muutostukea on jaettu kuntakohtaisesti, vastuukuntiin painottuen, joka johtaa siihen tulokseen, että valmisteluun kohdentuvat tulot ja menot eivät jakaudu oikeudenmukaisesti. Tämä haaste on tullut esille eri työllisyysalueilla.

Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukuntana toimiva Tornion kaupunki on saanut myös työllisyysalueen vastuukuntana 150.000 valmistelukustannuksiin. Kaikki sopijakunnat ovat saaneet muutostukena kertakorvauksen.

Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu, että valmistelun nettokustannukset jaetaan sopijakuntien kesken sovittuun kustannustenjakomallin perusteella. Tornion kaupunki vastuukuntana on kohdentanut valmistelun kustannukset ao. kustannuksiin, mutta ei kuitenkaan vastuukuntatyöstä saatua korvausta tuloksi. Sen sijaan Tornion kaupunki esittää, että 150 000 eurosta hyvitetään niille kunnille, joiden valmistelukustannus ylittää muutostuen

määrän eli Kemille 78 679 € ja Keminmaalle 1 736 € ja loppuosa 69 585 € jäisi Tornion hyväksi.

Tornion viranhaltijat ovat valmistelleet esitystä niin työllisyysalueen viranhaltijoiden kuin Meri-Lapin kuntajohtajien kanssa asiaa läpikäyden. Laadittu esitys on luonteeltaan sen mukainen, jossa pyritään yhteistoiminta-alueen osalta saamaan aikaan lopputulos, jossa yksikään kunta ei joudu maksamaan valmistelun kustannuksista lisää. Toisaalta työllisyysalueelle kuntien kautta kohdennettu muutostuki ei jakaudu samassa nettoperiaatteen suhteessa kuntien kesken.

Yhteistoimintasopimukseen kohdentuu varmasti jatkossakin tilanteita, joita laadittu sopimus ei kaikilta osin kata. Yhteistoimintaa järjestettäessä lähtökohtana tulee olla jatkossakin tulojen osalta nettoperiaate ja yhdenvertainen kohtelu sopijaosapuolten kesken. Tällä turvataan se lähtökohta, että yhteiseen toimintaan saadut kaikki tulot huomioidaan yhteisen toiminnan nettokustannuksia jaettaessa. Samalla varmistetaan, että jokainen sopijaosapuoli vastaa omista kustannuksistaan, mikä on ollut sopimuksen laadinnan lähtökohta huomioiden valtion rahoitustapa työllisyysalueiden rahoitukseen liittyen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupungin hallitus päättää hyväksyä ja esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että :1) Meri-Lapin yhteistoimintasopimuksesta voidaan poiketa Tornion kaupunginhallituksen käsittelemällä tavalla ja 2) Tornion kaupunki kattaa Kemin kaupungin ja Keminmaan kunnan valmistelusta aiheutuneiden kustannusten ja muutostuen erotuksen ja 3) että tarkat katettavat kustannukset tarkentuvat tilinpäätöksen valmistumisen myötä. 4) Yhteistoimintasopimusta sovellettaessa huolehditaan jatkossa siitä, että kustannukset jakautuvat sopijaosapuolten kesken nettoperiaatteella ja yhdenvertaisesti.

Päätös

Kaupungin hallitus päätti hyväksyä ja päätti esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että :

- 1) Meri-Lapin yhteistoimintasopimuksesta voidaan poiketa Tornion kaupunginhallituksen käsittelemällä tavalla ja
- 2) Tornion kaupunki kattaa Kemin kaupungin ja Keminmaan kunnan valmistelusta aiheutuneiden kustannusten ja muutostuen erotuksen ja
- 3) että tarkat katettavat kustannukset tarkentuvat tilinpäätöksen valmistumisen myötä.
- 4) Yhteistoimintasopimusta sovellettaessa huolehditaan jatkossa siitä, että kustannukset jakautuvat sopijaosapuolten kesken nettoperiaatteella ja yhdenvertaisesti.